Nagyvárad, 1897. III. évfolyam 239. szám. Vasárnap, október 17.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 « 05 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 16.

Katholikus intelligenczia.

Mióta az egyházpolitikai reformok felszinre kerültek, ismételten megjelent a panasz a kath. sajtóban, hogy nincs kath. intelligenczián, vagy legalább nincs olyan, amilyennek lennie kellene a katholiczizmus számbeli tulsulyához mérten. A kath. sajtó kötelességéhez hüen kutatta e sajnálatos tünemény okát és rámutatott a többek között arra, hogy a középiskolákból kikerülő ifjuság vallási ismereteinek tovább képzésével senki sem törődik, ellenben annál jobban igyekszik a Pázmány-egyetem tanszékeiről praelegáló atheista és szabadkőmüves professorok elidegeniteni őket egyházuktól, vallásuktól, teljes erejükből iparkodnak kiirtani hallgatóik szivéből a hitet, melynek helyét kétes becsü theoriáikkal pótolni nem képesek. Nem csuda azután, hogy az egyetemről kikerült ifju mit sem törődik vallásával, sőt akárhányszor határozottan ellene fordul s éretlen élczeinek gúnytáblájává teszi.

Ballagi professornak indokolatlan és alaptalan támadása ismét aktuálissá teszi ezt a kérdést. Az ujkor történetének tanára minden inczidens nélkül előránt egy középkori történelmi hazugságot, hogy kigúnyolja a katholikusoknak egyik alapdogmáját s hogy nevetségessé és gyülöltté tegye azok főpásztorait. Mikor egyik hallgatója meginterpellálja, adós marad a bizonyitással. Ha nem is a bizonyitás szülte meggyőződés, de a professor tekintélye legalább is megingatja a hallgatók hitét. A többi professor előadása befejezi majd a rombolás munkáját.

Nem akarunk most kiterjeszkedni az egyetem kath. jellegén ejtett sérelmekre. Az ilyen akadémikus jellegü sopánkodásnak nem sok haszna van. Ballagi tényleg egyetemi tanár és utóvégre Ballaginak a maga szempontjából igaza van. Terjeszti elveit minden kinálkozó alkalommal, minden helyen. Hasonlóan járnak el tanártársai is. — Bár ha követnék e tekintetben őket a kath. meggyőződésü tanárok is. (Hisszük, hogy ilyenek is vannak még!)

Mit lehet és mit kell ezek ellenében tenniök a katholikusoknak, hogy megtartsák a magyar ifjuságot a vallásnak?

Egy évtizeddel ezelőtt nemes hivatásu egylet alakult az Alma mater kath. polgárai körében. A *Szent-Imre-egyesület* ez, melynek czélja: a sok fenyegető veszedelem közepett megóvni a hajótöréstől az ifjak hitét, megerősiteni őket vallásos meggyőződésükben és bőviteni vallási ismereteiket.

Ez az egyesület — el kell ismerni — áldásosan működik, Zichy Jánosokat nevelt már a magyar katholiczizmusnak, de működése szerény körre szoritkozik, mert nem talál elég támogatásra. Minden kath. gymnáziumban figyelmeztetni kellene az egyetemre készülő ifjakat, hogy ebbe az egyletbe beiratkozni első kötelességüknek tartsák. Azonkivül kongregácziókat állitani és az önképzőkörök szellemét kath. irányban vezetni a kath. középiskolák vezetőinek feladata.

Ez még nem elég. Régebben Pázmány Péter egyetemén nem csak a theologusok hallgattak vallás-erkölcsi előadásokat, hanem a bölcsészek és jogászok is. Ezenkivül minden vasárnap hallgattak predikácziót is az egyetemi templomban; volt külön egyetemi hitszónok. Ugy tudjuk, hogy az egyetemi tanács e tekintetben tett már javaslatot, de a jelen körülmények közt bajosan hisszük, hogy az életrevaló inditványnak sikere legyen. De el kell követni mindent, hogy ez megvalósulást nyerjen.

Végre sok teendő vár még e téren a létesitendő autonomiára. Az egyetem kath. jellegü alapitványainak megszerzése és külön kath. egyetem felállitása olyan feladat, melyért egymagáért szervezni kellene az autonomiát.

Változások a hadseregben.

A hadsereg 1898. évre szóló költségelőirányzata már elkészült. Lényeges módositások nem igen vannak benne. Személyzet szaporodás lesz, még pedig századonként 1 (a 3-ik) alantos tiszttel fog növekedni. Orvosi állás betöltendő lesz vagy 30. Élelmező tiszti állás 10.

A 7., 9., 13. és 14. hadtestparancsnokságoknál 1—1 tábornoki állást rendszeresitenek. A hadtest tüzér ezrednél 14 főtiszti állással többet rendszeresitenek. Egyáltalán sok főtiszti állást rendszeresitenek, a helyettesités megkönnyitése czéljából. A költségvetés egyes tételei emelkedést mutatnak. Igy pl. ápoldák fel-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Intermezzo.

Irta: MENDELÉNYI BÉLA.

S. W. Hudges meglehetősen állt.

A mindennapi kenyér megszerzése nem okozott neki fejtörést; annál kevésbbé a megélhetés. Körülbelül két milliócskára rugott az a vagyon, a melyről S. W. Hudges elmondhatta, hogy »enyém.« — Ezt mindenki tudta Bostonban, és azt is, hogy ez az elfogadható összeg az utolsó fillérig a bájos Mary-é lesz annak idején, mint hozomány.

Nagy számmal voltak tehát a kérők is, udvarlók is, imádók is. Mindannyian tetőtőltalpig smart gentelmenek.

Rebesgették, hogy ez, az, vagy amaz lesz bizonyosan a vőlegény; csakhogy bizonyosat senki sem tudott.

Pedig a sok pályázó közt volt ám egy, a ki már komoly vetélytárs-számba mehetett a többi mellett. Ez már bevette az egyik várat: Miss Mary szivét.

Kétség kivül igen jóra való fiatal ember volt ez a Smocking Fred.

Csakhogy a rajta lévő ruhán kivül nem igen mondhata semmi egyébre, hogy »enyém«.

Mikor megkérte a bájos miss kezét, S. W. Hudges ur eképen válaszolt:

— 2 milliót adok a lányommal, — de csak annak, a ki legalább is ennyivel rendelkezik. Nos, és ön, fiatal barátom, — mennyivel is rendelkezik? Még előjegyzésbe sem vehetem. Sajnálom.

Hiszen üzleti szempontból nagyon jó felfogás az, hogy megkétszerezzük a leánynyal adott vagyont.

De hát a szív, a szív!

A szív bizony nem jött számitásba S. W. Hudges ur előtt, — a ki a leghübb szivért sem adott 2 pennyt.

Fred barátunk ügyei hát meglehetősen rosszul állottak.

Igaz, hogy megszöktethette volna a bájos Maryt. És ő mégsem tette azt. Neki nem csak mennyasszony kellett. Hiszen imádta Maryt, ez tény, de 2 millió sem megvetendő valami, ez is igaz. Már most, ha megszökteti imádottját, megesketik, hogy a nyakas apa kinullázza mindenféle hozományból.

Igy tehát Fred — ha fájó szivvel is — a várakozásra szoritkozott.

*

Egy napon uj kérő tünt fel a látóhatáron. Puddgins Róbert volt ez, aki minden czeremonia nélkül egyenesen Hudges papához hajtatott és megkérte a bájos Mary kezét.

S W. Hudges ur kellemesen volt meglepetve. Hogyne. Tudta, hogy Puddgins ur dusgazdag, a Valparajzói kereskedővilág egyik legelőkelőbb tagja.

Nem is gondolkozott sokáig, hanem becsöngette leányát és bemutatta a poczakos, kopasz Puddgins-t, mint leendő férjét.

Mary csaknem hanyat esett ijedtében.

Hogyan? Ehhez a csuf emberhez menjen?

Szabadkozott, tiltakozott, — hasztalan.

S. W. Hudges kijelentette, hogy két hét mulva meg lesz az esküvő.

S mig a két férfiu elintézte a dolog üzleti oldalát, — a szegény Mary Fredhez futott és elpanaszolta keservét. Zokogva kijelentette, hogy soha sem lesz másé, csak Fred-é.

Fred dühös volt, esküdözött, hogy eltörli a föld szinéről a tiszteletre méltó Puddins urat, azt a gazembert.

Majd azután lecsillapodott és arról kezdett tanakodni Maryvel, miként húzhatnák keresztül a veszedelmes kérő számitásait,

Pompás tervet eszeltek ki.

Tiszta lélekkel mondhatom, hogy Bostonban ezen a napon estefelé négyen igen megvoltak magukkal elégedve.

* * *

Vevő közönség figyelmébe!

Az őszi- és téli-idényre legolcsóbb bevásárlási forrás **valódi Jäger alsó ingek, nadrágok, téli keztyük és harisnyákban**, ugyszintén a legjobb minőségü **férfi-, női- és gyermek-czipőkben** és saját készitményü **vizmentes czipőkben.**

ARANYI és RÓTH,
NAGYVÁRAD,
ZÖLDFA-UTCZA 36. SZ.

szerelésére 30,000 frt többlet, 2.00,000 az ismétlö puskáknál, 600,000 a füsttelen lőpornál, 1500,000 az erődöknél — — stb. Röviden 4—5 milliót tesz ki körülbelül az emelkedés. Hogy a legénység hetenként kétszer vacsorát kapjon, az 800,000 frtos emelkedést jelent; a minden napra rendszeresitett vacsora 1.800,000 frtba kerülne; de ez az összeg csak a minimum. Természetes ily körülmények között, hogy a fizetés emelést nem vehették bele a normális budgetbe most, szintugy szó sem lehet a tüzérezredek tervbe vett szaporitásáról, — legalább egyelőre nem.

Oppoziczió a Reichsrathban.

Az osztrák képviselőházban, ugy látszik, erősen oppoziczionális hangulat és hajlamok kaptak lábra.

Természetes, hogy ez a politikai kokettirozás nem történik még most nyiltan, de a kulisszák mögött annál erősebb.

Mindenképpen megnyilatkozik ugy a jobb, mint a bal oldalon. És erősen folyik a szó arról, hogy oly pártot szervezzenek, mely az oppozicziót vallja hitelvül.

És pedig megalakitaná ezt a pártot az a jobb és balpárti parlamentáris bizottság, a melyik az obstrukcziót létesiteni és nyélbe ütni volna hivatva.

Ez esetben a keresztény szocziálisták pártja is összeköttetésbe lépne az ekként szervezkedett oppoziczionális párttal és delegácziót küldene saját részéről a közös parlamenti bizottságba.

Kérdés azonban, hogy az uj párt zöld ágra bir-e majd jutni?

A jelenlegi viszonyok között aligha.

Különben ez még majd megválik.

Annyi bizonyos, hogy nincs a világon még egy olyan önmagában meghasonlott képviselőtestület, mint a jelenlegi Reichsrath.

—

A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága

ülésre volt mára összehiva, hogy elintézze a képviselőházhoz intézett összeférhetetlenségi bejelentések közül a két utolsót, amelyek H e l t a i Ferencz és K o n k o l y T h e g e Miklós képviselőkre vonatkoznak. A bizottság tagjai közül azonban csak négyen — A p á t h y elnök, R u d n y á n y s z k y jegyző, S c h m i d t Károly és a bizottság uj horvát tagja, B e n á k Károly jelentek meg. A bizottság tehát nem lévén határozatképes, az ülést nem tarthatta meg. Az emlitett két összeférhetetlenségi bejelentés elintézésére a jövő hét folyamán fogja az elnök ujra egybehivni a bizottságot.

ORSZAGGYULES

A kiegyezési provizórium a bizottság előtt.

Budapest, október 16.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Tisza* Kálmán elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a kiegyezési provizoriumról szóló törvényjavaslatot. *Pulszky* Ágost előadó utal arra, hogy a törvényjavaslat a tényleges állapot egyszerü fentartását foglalja magában egy évre az esetre, ha időközben a végleges rendezés be nem következik, a mi világosan mutatja, hogy a javaslatnak tisztán provizorius jellege van. Miután a törvényjavaslat határozmányai igen szabatosak s a törvényhozási szempontból szükséges cautelákat magukban foglalják; a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Kossuth Ferencz pártja nevében is kijelenti, hogy fentartva pártjának ismeretes álláspontját, a javaslathoz nem járulhat. Ettől azonban egy pillanatra el is tekintve, alkotmányi és törvényességi szempontból aggályai vannak a javaslat ellen. Az 1867. törvények egészen elkülönitetten szabályozzák a kvóta, a vámszövetség és a bank ügyét. Veszélyes praecedens ily eltérő jellegü dolgokat egy törvényjavaslatban intézni el s helyesebb lett volna ezekre nézve külön törvényjavaslatokat nyujtani be. A mi a törvényjavaslat lényegét illeti, megjegyzi a szóló, hogy a kvótára nézve teljes mértékben meg kellett volna tartani a törvény szerinti módozatokat. A jelen sulyos viszonyok közt, midőn Ausztriában az alkotmányosság veszélyeztetve van, nekünk kétszeres kötelességünk ragaszkodnunk a törvények ugy alaki, mint anyagi rendelkezéséhez. A tvjavaslat 1-sö §-a utolsó bekezdésének szövegezése kételyt hagy fenn arra nézve, hogy mit jelent a megfelelő azonos határozatok Ausztriában való »törvényerőre emelkedése« s helytelen az is, hogy a bekezdés »végleges« szabályozásáról beszél, holott törvényeink értelmében legfeljebb tiz év szabályozásáról lehet szó.

Tomcsányi nem lévén azon helyzetben, hogy pártjának álláspontját ezzttal lemásolhassa, fentartja a párt nézetének a Házban való kifejtését.

Falk Miksa értette volna Kossuth alaki kifogásait az esetre, ha azok figyelembe vétele esetében a tvjavaslathoz hozzájárult volna, de mivután ugy nyilatkozott, hogy a javaslat rendelkezéseit semmi esetre sem fogadja el, alaki kifogásainak figyelembe vétele csak azt eredményezte volna, hogy egy helyett három tvjavaslathoz nem járult volna. A fődolog különben az, szükségesnek tartja e valaki, hogy a szóban forgó ügyekre nézve 1898-ra intézkedés történjék. A kik az 1867-i alapon állanak, ezt szükségesnek tartják s ugy vélik, hogy a törvényjavaslat e tekintetben legalább a pillanatnyi szükségnek megfelel. A kvótára nézve a két bizottság véleményének az országgyülés elé terjesztésével megtörtént az, a mit a törvény követel. Szóló óhajtván, hogy a szóban forgó ügyekre nézve minél előbb intézkédes történjék, hozzájárul a törvényjavaslathoz.

Bánffy báró miniszterelnök csakis a legutóbb emlitett kérdésre nyilatkozik, utalván a bizottságok iratainak megtörtént benyujtására s azon kijelentésre, a melyet a benyujtás alkalmával a Házban tett. De e tekintetben követett eljárás teljesen megfelel a törvény rendelkezésének s a kormányt éppen akkor érhette volna szemrehányás, ha másként jár el.

Kossuth Ferencz megjegyzi, hogy arról, miként a kvóta-bizottságok jelentései hivatalosan beterjesztettek volna, nem volt tudomása.

Lukács miniszter a Kossuth által felhozottakra azok után, a mik már elmondattak, csak egy pár észrevételt tesz. Természetesnek találja, hogy Kossuth pártállásánál fogva a közös ügyek semmiféle rendelkezéséhez nem járul. Azokra nézve azonban, akik az 1867-i alapon állanak, ez elmulaszthatlan kötelesség. Az, hogy nem külön törvényjavaslatokban vagy külön paragrafusokban történik az intézkedés, tisztán czélszerüségi szempontban találja indokát s a dolog érdemét egyáltalán nem érinti. A kvótára nézve szigoruan ragaszkodott a kormány az 1867-i törvény rendelkezéseihez s elment azon stádiumig, a meddig eme rendelkezések alapján el kellett mennie. Az 1-sö §. utolsó bekezdésében a »végleges« szabályozás alatt megkülönböztetésül a jelen tvjavaslat ideiglenes jellegétől, nem örök időre vonatkozó, hanem csakis oly szabályozás értetik, aminőt a törvény rendel. Nem forog fenn tehát semmi ok a szöveg megváltoztatására; a mennyiben azonban valakinek netalán aggályai lennének, a jelentésben ki lenne mondható, hogy mit ért a bizottság a végleges szabályozás alatt.

Tisza Kálmán utal arra, hogy egészen azonos tartalmu törvényjavaslat terjesztetett be máskor is, az ellenzék soha nem hozta fel az ellen, hogy alkotmány — vagy törvénysértés foglaltatik benne. És hogy ebből az ország jogaira nézve semmi hátrány nem származik, azt megmutatta az élet is. Az első paragrafus utolsó bekezdése a megfelelő határozatoknak

---

Három nap mulva Puddgins ur levelet kapott, mely igy szólt:

»Uram!

Vigyázzon. Kiütik a nyeregből. Biztosan tudom, hogy menyasszonya minden nap találkát ad egy ujabbi imádójának a Mammuth-parkban. Ha nem hiszi, ám járjon utánna maga. A szerelmes párocska esti 6—7 óra tájban szokott találkozni.

Egy jóakarója.«

Puddgins szörnyen meg volt lepetve, mikor a levelet elolvasta.

— Hm, — mormogta dühösen, — nem rossz! Még megérem, hogy elhalássza valami élelmes ficzkó a hozományt menyasszonyostól orrom elől. Hanem majd megtanitom én azt az urat! becsületemre, majd megtanitom!

Mikor Puddgins ur azt mondta, hogy »megtanitom«, akkor a tervbe vett egyéniségre határozottan kellemetlen meglepetések vártak.

Mert Puddgins ur nagyon határozott férfiu volt.

Mint kezdő ember, nem egy vetélytársát tette — jól intézett revolver lövéssel-versenyképtelenné.

Öklének minéműségéről pedig napszámosai tudtak volna bő adatokat el sorolni.

S most ismét egy vetély társsal állott szemközt.

Esti 6 óráig azt sem tudta, mit csináljon.

Csupa izgatottságból három pinczért képen hajitott, — de ugy, hogy minden egyes esetben a gyorsan elő sietö orvost kellett igénybe venni.

No de végre beállt az est és leszállt a köd.

Puddgins ur kiválasztotta botjai közül a legsulyosabbat — egy ólommal bélelt bambusz botot — és kemény léptekkel a Mamunth park felé vette utját.

Majdnem ugyaz ezen időben kérte fel a bájos Mary a papáját, hogy menjenek egy sétára — szokott sétahelyükre — a Mamumth-parkba.

S. W. Hudges ur nem ellenkezett.

A Mammuth-parkba érve, leültek egy padra.

A beszéd tárgyát természetesen a férjhez menetel kérdése képezte köztük.

Mary mindenféle kifogásokat felhozott, és azt mondá, hogy Smocking Fred nélkül nem élhet. De végre megtört nyakassága

Zokogva borult apja karjaiba és kijelentette, hogy engedelmes leánya lesz Hudges urnak.

Ezen kijelentést egy csók pecsételte meg köztük.

Ebben a pillnnatban kanyarodott be a séta helyre Puddgins Róbert. Megismerte Mary hangját. Látta, hogy egy férfiu keblére van borulva. A férfi arczát — éppen a bájos Mary miatt — ugyan nem látta, de nem is volt most arra kiváncsi.

Ugy vélte, megtalálta azt, a kit már vagy fél óra óta keres.

Hirtelen oda ugrott hozzájuk, letépte a bájos Maryt a »csábitó« kebléről s olyan tisztességes pofonnal üdvözölte S. W. Hudges urat, hogy ez habozás nélkül lefordult a padról, melyen ült.

Hugdes ur nem tartozott ugyan a heves természetü emberek közé, de most az képezte legfőbb törekvését, hogy talpra kapaszkodva kamatostul visszaadja a kiutalványozott nyaklevest.

Ismételt csattanások után torkon ragadta egymést a két tisztes férfiu, s ki tudja hova jutnak, ha a bájos Mary hirtelen közbe nem lép

— Ne bántsa a papát! sikoltá és átkarolta Hudges ur nyakát.

— Ho — o — ogyan?, szörnyedt el Puddgins, Hudges ur?, leendő apósom?

Ki ne ejtse többet ezt a szót, mert keresztül lövöm!, orditotta az elkeseredett apa és após.

— De tisztelt Hudges . . . . .

— Összetépem a szerződést még ma!: üvöltéa tiszteletre méltó Hudges ur!: te pedig — fordult leányához — még holnap Smockingné leszel, Smockingné és nem más, erre ezküszöm!

S ugy is lett, a mint mondta.

Ausztriában is törvényerőre emelkedését kivánja ami nem jelenthet mást, mint hogy az intézkedésnek Ausztriában a birodalmi tanács utján kell történnie.

Gyurkovics elfogadja a törvényjavaslatot s gyakorlati szempontból is czélszerübbnek tartja, hogy az intézkedés nem három, hanem egy törvényjavaslatban történik.

A bizottság ezek után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta, jelentésébe felveendőnek határozván az első §. utolsó bekezdésének a »végleges szabályozás« kifejezésére vonatkozólag a pénzügyminiszter által tett kijelentést.

Kossuth Ferencz inditványozza, hogy az első §. utolsó bekezdésébe vétessenek fel az elnök által tett kijelentés értelmében, a mely sokakat megnyugtathatna, a »megfelelő azonos határozatok törvényerőre emelkedéséhez« az »alkotmányos formában« szavak.

Tisza Kálmán elnök nem szeretné ha akár csak a jelentésbe is oly valami jönne, a mi osztrák alkotmányos viszonyok birálatként volna magyarázható.

Falk Miksa teljesen osztja az elnök nézetét és a Kossuth által javasolt módositás ellen nyilatkozik.

Kossuth Ferencz visszavonta ezután a módositását, mire a bizottság a törvényjavaslatot részleteiben is változatlanul fogadta el.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság az indemnity-törvényjavaslatot, amelyet *Hegedüs* Sándor előadó röviden indokolt. *Kossuth* Ferencz kijelenti, hogy egyéni meggyőződésénél s pártállásánál fogva nem járulhat a tvjavaslathoz. — *Tomcsányi* László felveendőnek tart a tvjavaslatba oly rendelkezést, mely a közösügyi kiadásokra vonatkozólag a törvény hatályát függővé teszi attól, hogy a közös költségek visszaélésének arányára nézve az év végéig provizió történjék. — *Lukács* minszter ez alkalommal teljesen feleslegesnek tart ily intézkedést, miután a kiegyezési provizoriumra vonatkozó törvényjavaslat beterjesztetett s azt előzőleg óhajtja a kormány tárgyalni s életbe léptetni. Ha egyébiránt a viszonyok alakulása netalán szükségessé tenné, a kormány nem fog ez esetben akadályt gördíteni az ellen, hogy a képviselőházi tárgyalás során a törvényjavaslatba ily intézkedés vétessék fel.

A bizottság ezek után változatlanul elfogadta a törvényjavaslatot.

Tárgyalás alá vétetvén végül a horvát pénzügyi egyezményre vonatkozó törvényjavaslat, melyet *Hegedüs* Sándor előadó ajánlott elfogadásra, Gyurkovics kijelenti, hogy hozzájárul azon feltevésben, hogy Horváth-Szlavonország országgyülése elé ugyanily tartalmu törvényjavaslat fog terjesztetni.

Lukács miniszter kijelenti, hogy erre nézve már meg is történt a horvát bánnal a megállapodás.

Kossuth Ferencz pártállásánál fogva a törvényjavaslathoz nem járul.

A törvényjavaslat változatlan elfogadásával az ülés véget ért.

Mauzoleum a 13 vértanunak.

Magasztos és lélekemelő módon akarja a kegyelet adóját leróni az aradi *Kölcsey-egyesület* a 13 vértanuval szemben.

1899. október 6-án lesz 50-ik évfordulója annak, hogy szörnyü halált haltak és életükkel pecsételték meg dicső küzdelmeik sorozatát.

Küzdelmeik gyümölcse, ami mostani létünk sarkköve, a szabadság, eljött. Minden áldása, minden jó oldaia ránk háramlott.

De ők, a dicső küzdelem meginditói és vezetői, ezt már nem érhették meg.

Nekünk a hajnal ragyogott fel; nekik a börtön, a bilincsek és a bitó jutott osztályrészül. Mi a sirból támadtunk egy szebb, uj életre; őket egy eltiport nemzet koporsója fölött irtották ki a bakó legényei. Mi, elismerve, méltányolva és tisztelve a nagy, müvelt nemzetek közt eljutottunk a minket megillető helyre; az ő széthullt hamvaikat csak kegyeletes kezek emelték ki az akasztófák alól, hová örök enyészetre voltak elföldelve.

Nem illő, — rossz ez a kifejezés, — hanem kötelessége a nemzetnek, hogy nagy fiairól elismeréssel és azokhoz méltón emlékezzék meg.

S mikor az aradi Kölcsey-egyesület elhatározza, hogy diszes mauzoleumot épitett, hogy oda helyezhesse el a drága hamvakat, akkor olyan munkára hiv fel minden hazafit, a mely benső kötelesség érzeten kell hogy alapuljon: a kivitelben való segitségre.

Mert azzal, hogy a nemzet a 13-nak mauzoleumot épit, csak önmagát tiszteli meg.

Mert ne feledkezünk meg a jó napokban azokról, kik az igazságért haltak martyrhalált.

És nincs kétségünk az iránt, hogy azon a mauzoleumon minden jó hazafinak a keze fog egy követ a többi mellé rakni, mert az a mauzoleum egy egész nemzet munkája kell, hogy legyen.

A magunk részéről csak azt a módositást füzzük ehhez a tervhez, hogy ne mauzoleumot, hanem templomot épitsünk annak a hamvaknak, a melyek szentek minden magyar előtt.

Legyen az épület külsőleg is olyan, hogy kegyeletet, de áhitatot is ébresszen az oda zarándoklók szivében.

Nyugodjanak az Isten házában azok, kiknek a lelkük már ugyis megtalálta minden szenvedőnek, minden elnyomottnak, felemeltnek és hatalmasnak örök irgalmu atyját, az örökké való Mindenhatót.

Eme czél anyagi előmozditására Zichy Mihály hirneves müvészünk által rajzolt két képett adott ki az aradi Kölcsey-egyesület.

A *Kosmos* műintézet, amely a hazai szinnyomás mivelése és tökéletesitése terén már is oly szép nevet vivott ki magának, kiadta most nagy alakban (64 × 48 cm.) *Zichy Mihálynak* két remek allegorikus rajzát — 1849—1867. — melyek a *Vargha* Ottó téle »Aradi vértanuk albumá«-ban jelentek meg először.

Az egyik 1849. *Magyarország leigáztatását*, s a hadi törvényszék véres bosszuját ábrázolja. A kevély, haragos *Ausztria* előtt a félmezitelen, letiport *Hungária*, kinek kezéből zord, marczona tábornok csavarja ki az 1741. évszámmal jegyzett, egykor dinasztiamentő kardot. A háttérben bitófa, hóhér, fölgyujtott lakóhelyek . . .

A másik képen *Magyarország jogának, igazainak győzedelme*. Hungária diadalmasan emelkedik a közepén, tiltó, figyelmeztető mozdulattal beszél a megszégyenült bakó felé, egy sirkő mellől, mely a nemzet jobbjainak bucsujáró helye lett Arad, Pest, Pozsony, Nagyszeben . . . A csatamezőn elhalt költő fejét borostyán koszoruzza, a bitófa győzedelmi jellé, föltámadás symbolumává változott.

Zichy Mihály remek rajzait nem szükség dicsérni. A világhirü müvész az allegória ábrázolásnak, amely annyira ellenkezik a modern irányokkal. elévülhetetlen dicsőséget szerzett *Basch* Gyula szorgalommal, hüséggel alakitotta szines képekké Zichy rajzait. A müintézet nagyjában méltón megfelelt a feladatnak, hogy Zichy rajzaiból müvészi kivitelü szobadisz váljék.

A két kép bolti ára 8 forint, hatóságok, egyletek és testületek részére 6 forint és bizományosuk Bloch K. mükereskedésében Aradon rendelhető meg, a hol stylszerü keretek is a legjutányosabb árban kaphatók.

Ezen képek terjesztése érdekében *Damjanich Jánosné* — a hős tábornok özvegye — a következő szózatot intézi a nemzethez:

Néhány szó magyar hazám fiaihoz!

A ki fájdalma emlékeit őrzi lelkében, az a multban él és nem gondol arra, hogy a fajdalmak a jövő reményeit rejtik magukban.

Sokáig nem tudtam fölocsudni az érzelmek lesujtó erejétől és fölemelkedni ama gondolatra, hogy az én nagy hősöm s a többi nagyok nem a hitvesé, nem a családé csupán, hanem az egész nemzet jövő sorsát befolyásoló szent áldozatok.

De immár érzem, hogy ugy kell lenni, mert látom a nemzet megizmosodását s tudom, hogy ezen megizmosodás forrása az 1848-ban kivivott s az 1849-iki vér-áldozatokkal megpecsételt alkotmányos szabadság.

Ezért a legigazabb öröm és a legmelegebb hála érzete szállta meg lelkemet, a mikor személyesen meggyőződtem arról, hogy az aradi Kölcsey Egyesület áldozatokat és fáradságot nem kimélve, dicső szabadságharczunk ezernyi és ezernyi emléktárgyát egybegyüjtötte és megalkotta *Aradon* az egész nemzet méltó büszkeségét: *Szabadságharczunk emléktárgyainak országos muzeumát.*

E muzeumban helyeztem el én is dicsőemlékü férjem *Danjanich* János tábornok után fenmaradt és birtokomban volt emléktárgyakat.

E derék egyesület a szabadságharcz szétszórt emléktárgyainak egybegyüjtésével nem elégszik meg, feladatául tüzte ki azt is, hogy a szabadságharcz vértanuinak méltó és a nemzet kegyeletét kifejező *mauzoleumot* állit, *templomot a vértanuk hamvaival falai között*, hogy legyen szivet betöltő, hazát megoltalmazni tanitó példa a haza minden gyermekének.

Az aradi Kölcsey Egyesület a szép terv megvalósitására nem alamizsnát koldul, hanem *megvételre ajánlja Zichy Mihálynak „1848. és 1867.« feliratu remek allegorikus képeit*, hogy ez uton is gyarapitsa alaptőkéjét s igy a szabadságharcz ötvenedik évfordulója alkalmából a mauzoleum szentélyében a vértanuk hamvai, — termeiben pedig a szabadságharcz idejéből fenmaradt ereklyék lesznek méltó módon elhelyezve.

E vállalat sikere érdekében közbenjárásomat kérte ki a derék Egyesület.

Mit mondhatok egyebet, mint azt, hogy az aradiak magasztos tervét szivem mélyéből üdvözlöm, — helyeslem a czélt s a megvalósitásnak épp oly szép izléssel, mint a czéllal egybehangzólag megválasztott eszközeit. Zichy Mihálynak remek szinnyomatu képeit minden hazafinak figyelmébe és pártfogásába melegen ajánlom.

Budapest, 1897. október havában.

Damjanich János özvegye.

Furcsa háboru.

A nagy gyakorlatok alatt történt, hogy egy divizió bakái egymásra lőttek. Ennek a manövernek a vége — penzió lett.

Most még hibásabb manőver folyik, a hol a fellebb valóra lőnek nagyot puffanó vaktöltéssel.

Vajjon ennek mi lesz a vége.

Ha az ügyet figyelemmel kisérjük, könnyü lesz kisütni.

Megirtuk Fauszt a »rettenetes« és Bordé a »kellemetes« összecsapását, melytől egy csomó adósnak a füle csendül meg.

Fauszt rá irt Bordéra, hogy rend legyen, vagy baj lesz, Bordé a népszerüség köpenyét rántotta magára és állott a baj elé.

Hanem hát lyukas az a köpenyeg.

A sok adós nem egyformán vélekedett, mert nem egyformán volt »kellemetes« mindenkivel szemben Bordé. Arról van szó, hogy az apró adósokra rá eresztette biz ő a prést és »rettenetes« lett, de a nagyobbak iránt »kellemetes« maradt.

A polgármester véget akart vetni ennek a rettenetes-kellemetes állapotnak és rá irt a tanácsos urra, hogy forditani kell az adóprésen, hogy férjenek alá a nagyobbak is, hogy a gazdag gyárosok ne csak a szerint fizessenek, hogy milyen lábbal keltek fel, hanem ugy a mint kell. Ha pedig nem akarnak, a makacsokkal szemben a piaczon tartsák meg az árverést.

Erre egy czikk jelent meg, miben elkeseredett zuzával mutatja be »valaki« a polgármestert, mint a polgárság ellenségét. Aki másnak kellemes modora helyett »nyúzni« akarja a szegény polgárságot.

Erre válaszol a polgármester. Lyukat üt kemény elhatározásán, és átadja «egyik« lapnak nyilatkozatát, nyilvánosan traktálja a város némely ügyeit. Hát igy helyes. A mi városi dolog az nyilvános ügy, arról joga van mindenkinek beszélni és baj — ha csak suttogni szabad. Ebből a válaszból vllágosság fakad e »rettenetes« ügyre.

Egy gazdag gyáros 20-szor kap halasztást, aztán nem kerül eladásra a lefoglalt jószág.

Mit is mond Fauszt a »rettenetes« az ő átiratában? Ha egy pár ilyen nagy adóstól beszedték volna a tartozást, 100 szegény embernek is lehetett volna halasztást adni; és mit tett Bordé a »kellemetes«? egy halasztás után a szegényen bevasalta az adót, gazdagokon 20 — után sem.

S mit tett a polgárok ellensége? Megakarja szüntetni ezt az állapotot.

Az sem baj, hogy kir. ügyész volt a polgármester — ismeri amint látszik, az emberek zuzáját.

Ha arról van szó, hogy ki jár el a közérdek szerint, egyes gazdagok magán érdekein túl nézve is, munkálja a szegényebb polgárok javát egyes gazdagok és befolyások apprehenziója daczára is, akkor ki kell jelentenünk, hogy a kellemetesre lesz kellemetlen a válasz.

Az eltünt rovásfák.

— A főmérnök nyilatkozata. —

Emlitettük, hogy a sár- és kavics hordás körül elkövetett nagy mérvü csalás ügyében az ügyészség bekérte a szállitásnál használt rovásfákat, azok közül azonban csak a folyó évben használtakat találták meg a városi mérnöki hivatalban.

Ezen közleményünkre Busch Dávid városi főmérnök, a polgármesterhez intézett következő jelentést küldte be hozzánk:

MÁSOLAT.

Városi mérnöki hivatal

1517—897.

Tekintetes Polgármester ur!

A 2848/1897. elnöki szám utasitására van szerencsém következő előterjesztést tenni.

A városi mérnöki hivatal évek sora előtt következő módon kezelte a szekeresek által teljesitett sár, föld és kavics szállitási számadásokat:

A megfelelő rovások Beszedics János városi mérnök által felülvizsgáltattak, leszámoltattak és az eredmény alapján lett a kereseti összeg meg állapitva, a vállalkozó az összegnek megfelelő számlát kiállitotta és ennek általunk történt hitelesitése után a számla kiutalás végett előterjesztetett. — A rovások pedig ugyan az év végéig a hivatalban megőriztettek.

Külön utasitás nélkül jónak találtam intézkedni, már évek előtt, hogy a jegyzetek valamint a számlák másolata hivatalunkban megőriztessék, részben pedig hivatalos használat véget, a mennyiben ezek az évi költségelőirányzat össze állitásához az alapot képezték. Ugyan ez okból a beszolgáltatott rovásokat szintén megtartottuk és pedig mindég egy évre, hogy ha bármi kérdés felmerült volna, felvilágositást nyujtson még a rovás is; de ujra kiemelem, hogy ezen elővigyázati intézkedésre soha se kaptunk utasitást és csak az én megnyugtatásom czéljából tettük ez intézkedést. Minden év végén, az évi rovások elégettettek, nehogy az ujakkal összekeveredjenek, vagy velük bármi vissza élés történhessék és igy a mult évi rovások ez év elején szintén megsemisittettek, egy általán két évi rovás soha együtt nem volt, de meg volt és meg van a róluk készitett számadások másolata . . . . stb.

*

A főmérnök ur fenti nyilatkozatára válaszunk a következő:

Amit a rovásfák eltünéséről irtunk, egész terjedelmében fenntartjuk, mert teljesen megfelel a valóságnak s éppenséggel nem a tendenezia vezette tollunkat annak megirásánál.

A főmérnök visszatér arra, hogy miként kezelték régebben a rovásfákat. Mi ugy tudjuk, hogy régebben, mikor a nagy épület emeletén volt a mérnöki hivatal, három évig tartották meg a rovásokat s aztán, igaz, oda adták gyujtófának.

Különben is nem az a kérdés, hogy régen milyen úzus volt, hanem az, hogy a bünügy megindultakor volt-e az elmult évekről rovásfa a mérnöki hivatalban? Hiszen még nem is oly régen sodronynyal összekötözve hevert a sok rovás köteg az egyik szekrény melletti sarokban, sőt a mérnök asztala alatt is. Most pedig előkerült egy kis csomag, a melyet ez évben róttak.

Nem akarjuk a dolgot aprólékosan tárgyalni, sem a főmérnököt gyanusitani, de azt szükségesnek tartjuk, hogy az ügy tisztázva legyen

Végül még azt kérdjük a főmérnök urtól, hogy nem tudta azt (a miről a polgármesternek is tudomása van már), hogy a feltüggesztett utmester bejárt sürün a mérnöki hivatalba? A fennforgó körülmények között ennek talán csak még sem lett volna szabad megtörténnie.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 20. Katonai ellenőrzési szemle Nagy-Váradon.

Október 20. A biharmegyei nőegylet választmányi ülése.

Október 23. Felolvasó-estély a v.-velenczei Népkörben.

Nov. 7. Elnökválasztó rendkivüli közgyülés a kath. körben d. e. 11 órakor.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauh park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Rendjel-eső a Vilmos huszároknál.** Markus és batizfalviai *Máriássy* László őrnagy a királyi porosz harmadosztályu koronarendet, — báró *Klingspor* Guidó százados a porosz harmadosztályu vörös sasrendet, — saaárdi gróf *Somssich* Géza főhadnagy irsai és *Irsay* György hadnagy ugyanezt, — *Varga* Sándor őrmester a porosz vörös sasrend ezüst érdemét, — *Perl* Jenő és *Stőger* Károly számvevők, *Vezmár* Vladko gyógykovács, *Sonkoly* János szakaszvezető és *Szarka* József osztálytrombitás a porosz ezüst harczos erdem-rendet kapták a német császártól.

* **A kolozsvári mensa akademika megnyitása.** A budapesti egyetem példájára három évvel ezelőtt a kolozsvári egyetem polgársága is mozgalmat inditott egy létesitendő diákasztal ügyében. Az eszme a gyüjtő bizottság igazán dicsérendő agilitása, nemes emberbarátok bőkezüsége, különböző morális testületek jótékony adakozása folytán végre megvalósult. A kolozsvári mensa akademika 33 ezer forintnyi vagyona lehetővé tette, hogy a kolozsvári egyetem diák asztalát f. hó 15-ikén megvalósitják. A megnyitás csendben, minden ünnepélyesség nélkül folyt le.

* **A tatai királygyakorlatok epilogusa.** Ő Felsége, a tatai hadgyakorlatok alkalmával tanusitott ügybuzgóságukért Sárközy Aurélt, Komárom-megye főispánját a Ferencz József-rend közép keresztjével, az alispánt Ghyczy Dénest a harmadosztályu vaskorona renddel, Kisfaludy Sándor kir. közjegyzőt királyi tanácsosi czimmel, Göcze János főszolgabirót a Ferencz József-rend lovag keresztjével, Kuppis József kir. főmérnököt a koronás arany érdemkereszttel, Csizmadia László és Lugosi Gyula jegyzőket az arany érdemkereszttel, és végül ifj. Gieber József és Kvárik János birókat az ezüst érdem kereszttel tüntette ki.

* **Elismerés egy nyugalomba vonult öreg tanitónak.** Kartársi őszinte tiszteletnek és szeretetnek igen szép tanujelét tanusitotta a tegnapi nap folyamán a váraljai tanitótestület; amidőn volt szeretett pályatársuktól Klein Illéstől, ki szeptember hó elsejétől fogva nyugalomba vonult — elbucsuzott. A bucsubeszédet Istvánfy József igazgató-tanitó mondotta; mire az öreg ur reszkető hangon mondott köszönetet a szives megemlékezésért, knyilvánitá, hogy élete legszebb pillanatai közé számitja e nem várt kitüntetést.

* **Felebbezés a vizsgálati fogság ellen.** A városházára a rovásokkal elkövetett csalás fővádlottját: Csepely Zsigmondot, mint emlitettük, a kir. törvényszék, a felebbezés elutasitásával, továbbra is fogságban tartani rendelte. Csepely védője: dr. Kiss Dénes a törvényszék határozata ellen felebbezést nyujtott be a kir. táblához.

* **Szemle a tartalékosok felett.** Tegnap délelőtt mindazon tartalékosok felett akik az idei nagygyakorlatokon részt nem vettek szemlét tartottak.

* **Négyszeres jubileum a kolozsvári egyetemen.** Minthogy a kolozsvári egyetem bölcsészeti és math. természettudományi karán négy tanár müködik már 25 éve, a két kar hallgatói elhatározták, hogy okt. 5-ikén ezen érdemekben gazdag tanférfiak Finály Henrik, Abl Antal, Szamosi János és Meltzl Hugó tiszteletére jubileumi ünyepélyt rendeznek. Azonban Finály Henrik betegsége miatt a jubileumot okt. 19-ére az eskütétel napjára halasztották.

* **A honvéd-huszár laktanya tervei.** A Nagyvárad városa által épiteni szándékolt honvéd huszár laktanya terveit tegnap vizsgálta felül a vegyes bizottság s azokat a kivitelre elfogadta. Felterjesztik a honvéd miniszterhez jóváhagyás végett, azzal, hogyha 250 ezer frtból kiépithető a laktanya, a város felépiti.

* **Helybeli iparosok a hadapród iskolánál.** Megemlékeztünk már arról, hogy Berecsey György ipartestületi elnök és dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár minő buzgalmat fejtettek ki, hogy a Nagyváradon épülő honvéd hadapród iskola épitésénél az egyes mestermunkákat lehetőleg nagyváradi iparosok nyerjék el. Mint örömmel értesülünk, fáradozásuk-

nak meg lett a kivánt sikere, amennyiben a lakatos, bádogos és mázoló munkákat nagyváradi iparosok fogják késziteni. A vállalkozó czég ugyanis a lakatos munkákat Gyagyovszky Viktor és társaiból alakult alkalmi szövetkezetnek, a bádogos munkákat Ujváry Vilmos és társainak, a mázoló munkákat pedig Havasi Zsigmond és társainak adta ki elkészitésre. Ezen három iparág körébe vágó munkák mintegy 51 ezer forintot tesznek ki.

* **A király ünneplése.** A helybeli kir. jogakadémia polgársága elhatározta, hogy ünnepélyt rendez annak az emlékére, hogy ő Felsége a nemzetet a tiz szoborral megajándékozta. Az ünnepély napja még nincs megállapitva, de valószinüleg még e hó végén meg lesz tartva.

* **Szép kitüntetés.** Az országos iparegyesület alapszabályai szerint az iparfejlesztés terén kiválóan müködő férfiak sorából levelezőtagokat választ. Ez a kitüntetés érte a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara jeles titkárát: dr. Sarkadi Lajost. Az országos iparegyesület legközelebb tartott gyülésén, méltányolva a magyar ipar érdekeinek előmozditása, az ipar fejlesztése és hathatós támogatása körül kifejtett tevékeny munkásságát, az egyesület levelező tagjának választotta.

* **A tüzérlaktanya àtvétele.** A tüzérségi laktanya átvételénél a bizottság s különösen a katonai kiküldöttek némi hiányokat találtak, a melyeknek pótlását meghagyták a vállalkozóknak. A mint látszik a vállalkozók nem nagyon igyekeznek ezen pótlásokat eszközölni, miért is a tanács intézkedett, hogy a szükséges pótlásokat a város készitesse el; természetesen a munkálatok dijait levonják a vállalkozóknak járó összegből.

* **Rendkivüli megyegyülès.** Biharvármegye már korábban elhatározta, hogy a viczinális vasutak segélyezésére, közutak épitésére és a mostani kölcsön kifizetésére egy millió forintos kölcsönt vesz fel. A kedvezőtlen pénzügyi viszonyok miatt a kölcsön felvételét elhalasztották annak idején. Az alispánnak sikerült most a »Magyar Jelzálog-bankkal« előnyös feltételek mellett szerződésre lépni a milliós kölcsönre vonatkozólag. A szerződés, illetve kötvény jóváhagyása czéljából Beőthy László főispán október hó 27-én délelőtt 9 órára rendkivüli megyegyülést rendelt el. A rendkivüli közgyülésen még megalakitják a ménvizsgálóbizottságot, járásonként 2—2 taggal.

* **Járványos betegségek Nagyvàradon.** Az őszi idő a legkedvezőbb a járványos betegségekre; daczára ennek, Nagyváradon október hó első felében a járványos betegségek statisztikája elég kedvező. A fél hónap alatt roncsoló toroklob 2, vörheny 1, hasi hagymáz 2, kanyaró egy esetben fordult elő.

* **A városi tüzoltòk szaporitása.** Nagyvárad város törvényhatósága már korábban belátta, hogy a tüzoltóintézmény mai szervezetében de különösen az elhelyezés tekintetében éppen nem felel meg a város nagy kiterjedésének s csak szerencse; hogy még eddig nagyobb szerencsétlenség nem fordult elő. Az önkéntes tüzoltók, természetszerüleg a város különböző pontjain laknak, a szerencsétlen számu (13) városi tüzoltók pedig, az egész felszereléssel, a város legdélibb pontján, Kert-utczán vannak elhelyezve. Ha a város ellenkező irányában pl. a Réten, vagy Várad-Velenczén száll le a vörös kakas, a legjobb igyekezet, pontosság mellett is sok idő telik el, mig a tüzoltók megérkeznek. Ez a visszás állapot késztette a törvényhatóságot arra az elhatározásra, hogy Várad-Velenczén és a Várad-olaszi dolgozó-ház helyén épülő toloncz házban tüzoltó különitményeket állittat fel, 5—5 tüzoltóval. Felmerült annak is a szüksége, hogy az őrtoronyban a mostani harangozó helyett rendszeres tüzoltók lássák el a szolgálatot. A gör. kath. káptalan azonban nem hajlandó beleegyezni, hogy tüzoltók tegyenek szolgálatot a gör. kath. székesegyház tornyában. Ily körülmények között a tüzoltói őrtoronyszolgálatot áthelyezik a Nagy-Teleky utczán levő ev. ref. templom tornyába. Mivel az olaszi toloncz ház még nem készült el, az olaszi különitményt ez idő szerint nem lehet felállitani, de a v.-velenczei különitmény felállitásának mi sem áll utjában. Mezey Mihály tüzoltó főparancsnok igen szükséges, helyén való beadványt intézett a tanácshoz. Kéri, hogy a közgyülés határozatához képest a tüzoltókülönitményt, 5 tüzoltóval s a szükséges felszereléssel állitsa fel, az őrtorony szolgálatot helyezze át az ev. ref. templom tornyába s e czélra 2 tüzoltót vegyen fel. Igy az összes városi tüzoltók létszáma 20-ra emelkednék, akik mindannyian a mostani tüzoltóőrtanyában laknának, s felváltva teljesitenék a szolgálatot a különitmény helyén és az őrtoronyban.

* **Elzálogositot jutalomtárgyak.** Az utóbbi időben nagyon megszaporodott azoknak a száma. a kik mindenféle ponyvairodalmi füzetekkel becsapják a szegény nèposztályt. Ezekben a füzetekben mindenféle jutalmakat igérnek az előfizetőknek. A jutalom tárgyak egy részét el is küldte a kiadó czég a váradi embereinek, de azok a képeket, órákat s más efféle ingóságokat elzálogositották. A kiadóczég azonban rájött csakhamar a turpisságra s feljelentette a rendőrségnek. A rendőrség tegnap egy egész sereg embert letartóztatott, a kik mindannyian: Férczkompolterek. A rendőrségnél ezek a szerencsétlen emberek azt vallották, hogy a czég nem küldötte meg nekik fizetésöket s igy kénytelenek voltak elzálogositani a képeket. A tetteseket a rendőrség illetőségi helyökre toloncztatja.

* **Jegyzők választàsa.** Csökmőn a napokban ejtették meg a jegyző választást. Három jelölt volt, kik közül Gyáni Ferencz 18, Dobó Imre 10 és Török József 1 szavazatot kapott s igy Gyáni Ferencz lett jegyzőül megválasztva. — Mint táviratilag értesülünk, Bihar-Tordán tegnap ejtették meg a jegyzői állás betöltését; jegyzőül Lőrincz Károlyt választották meg.

* **A legbecsületesebb Tarnóczy.** A kiválóan ismert fecskendő-gyárost a törvényszék annak idején Lazarovics Mihály feljelentésére vád alá helyezte. Ezt a körülményt Kaas Ivor báró vezérczikkben irta meg Nemezis czimmel. A czikkben foglaltakért aztán beperelte őt Tarnóczy ki becsületében érezte magát megsértve. Tegnap hallgatta ki a viszgáló biró Kaas bárót ez ügyben. Az elsőrendü publiczista a következő nyilatkozatot tette: Ha czikkelyemben Tarnóczy Gusztáv urat rágalmaztam és becsületét sértettem, ezért tőle bocsánatot kérek, mert a Lazarovics-pörben a törvényszék őt felmentette és a nyitrai választás alkalmából ellene inditotl fegyelmi eljárás eredménytelen maradt, azért hiszem, hogy Tarnóczy Gusztáv ura legbecsületesebb tagja a szabadelvü pártnak.« Azonban az utolsó kifejezést a vizsgáló biró politikai vonatkozása miatt — jónak látta oda módositani hogy: Tarnóczy Gusztáv a legbecsületesebb ember. Önkénytelenül felkiáltunk Reb Menáchemmel: Ürökitsék mek jedzükhünyvileg o te érdemeidet!

* **Meghalt a szekèr alatt.** Matyi Tódor skerisorai szegény oláh ember borzalmas módon halt meg a napokban, mint levelezőnk irja, Less község határában. Dézsákkal kereskedett s egy kis szesz élvezése után elaludt jól megrakott szekerén. A lovak az árokba vitték a szekeret s szegény Matyi akkor ébredt fel, mikor már dülőfélben volt a kocsi tartalma. Le akart ugrani s éppen ezzel okozta vesztét. Megcsuszott s oly szerencsétlenül került a szekér alá, hogy szörnyet halt. Hozzátartozóit értesitették a haláláról.

* **Vakmerő oláh.** Amint Remeczről értesülünk, merész lépésre határozta el magát e hó 9-én egy ottani lakos, Domityer Mikula Hogy tutajait elszállithassa — daczára a szigoru alispáni tilalomnak — minden bejelentés nélkül felnyitotta a Jád zsilipjét. A közfelfogással ily erős ellentétbe álló férfiu, kis hija, hogy nagy szerencsétlenséget nem idézett elő. A patak segély vizébe mindig ruhát szoktak mosni a falubeli asszonyok Szerencsére ezen a délelőttön nem volt egysem; mert hirtelen megdagadt ár bizonynyal elsodorta volna mindegyiket. Igy is csak nagy ügygyel-bajjal tudták a zsilipet elzárni és a rohanó vizet visszaszoritani előbbi medrébe.

* **Règi haragosok.** A kőődi pusztán Kovács Imre és Tóth József összekülönböztek. Nem tudtak békességben megélni a közös kenyéren. E hó 9-én aztán végképpen összeperlekedtek. A dühös szóváltást aztán ütleg is követte. Tóth felkapott egy vasvillát és azzal beszakitotta ellenfele fejét. A haragos felek nem békültek ki, pedig megint a közös kenyéren vannak — a berettyó ujfalusi járásbiróság tömlöczében.

* **Furcsa látogató.** Nagy-báródi levelezőnk irja, 4-én délelőtt Kovács József ottani főbiró házába minden kopogtatás nólkül benyitott egy ittas férfiu és a keze ügyébe eső butorokat össze törte. Popa Simon — mert igy hivják a döntő látogatót — azzal védekezik, hogy a kényszer vitte erre a lépésre. Kába Nucz és Kába Péter nevü czimborái ugyanis neki estek és elagyabugyálták tisztességesen. Az érdekelt férfiu futásra vette a dolgot és bemenekült a mondott házba. Már hogy aztán miért döhöngött az oltalmat nyujtó hajlék beltartalma ellen, erről nem tudott eléggé elfogadható tényvázlatot nyujtani. S miután kártéritési hajlamokat éppenséggel nem táplál, az élesdi járásbiróság bekönyvelte őt kosztosai közé.

* **Elfogott tolvaj.** Tegnap a kismarjai csendőrség egy veszedelmes tolvajt tartóztatott le. Szabó Imre Fehér János diószegi lakostól a napokban ellopott három darab értékes arany gyürüt s aztán megszökött. A tolvaj több napig bujdokolt s nem lehetett elfogni mig végre tegnap a derék kismarjai csendőrség letartóztatta és a váradi rendőrségre kisérte, a hol letartóztatták.

* **El Amerikába.** Élénk példával szolgál egy levél arról a lelketlen csábitgatásról, a melylyel a szegény hiszékeny népet lépre vezetik egyes utazási ügynökségek, hogy kivándolásra birják őket. Az alispáni hivatalhoz küldte be az érmihályfalvai főszolgabiró a Bécsből érkezett levelet. Ebben tudatja Orosz László vasadi lakos itt hagyott családjával, hogy a »Red Star Line« (Vörös csillag társulat) hajózási vállalat kiszállitja Amerikába. A szegény ember elhalmozza dicsérettel a társaságot, a mely pompás helylyel kecsegteti Amerikában. Naponta 30—40 magyar embert szállit, a levél szerint a társaság a tengeren tulra. Igy viszik el a munkáskezet, s mikor oda érnek baromi munkát kapnak csupán, olyan bérért, a miből megélni sem birnak tisztességesen. És a józan gondolkozásu magyar nép közt is akad sok, aki itt hagyja hazáját a nyomorért.

* **Tolvaj lovász.** Pajdics Pál rovott multu lovászlegényt a ki egy Bodnár Zsuzsánna nevü cselédleány ládájába állkulcs segélyével behatolt és onnan több ruhanemüt ellopott, a mai nap folyamán átkisértette a rendőrség a kir. ügyészséghez.

* **Apró hirek.** *Ludasok.* Biharböszörményben *Morics* István csavargó egy parázs-baromfi kiállitást lopkodott össze; de 5-én rajta vesztett. Hasonlóképpen járt *Bulzán* Mikula ur is Czéczkén. A jó fiu különben dühösen tagad. — Ellenben *Gávris* Mitru Czigányvölgyi kecskepásztor a szárnyasokat már egy kecskével is füszerezte. A felfalt kecske megnyomta a gyomrát. Emésztési kurára a margittai dutyiba beljebbitették. — *Eltángált bakter.* Bedőn e hó 8-án éjjel *Szilágyi* Demeter éjjeli őr két bedurrantott, pityókes férfiut csöndesebb orditozásra szólitott fel; a felszólitásnak lett is eredménye; — a két indignálódott ur neki esett és alaposan megrakták.

***A czirkuszból.** A piacztéri czirkusz iránt nap-nap után jobban nyilatkozik meg az általános érdeklődés. Allandóan telt ház előtt

játszanak és dolgoznak az »erők«. A minél több ügyességet s minél kevesebb gikszert árulnak el a lovagló, ugró, erő, nyaktekerő, bukfenczező zenélve-bohó és bohón-zenélő müvészek és müvésznők. A tegnapi előadáson is sokat mulatott a publikum és éppen nem fukarkodott a tapsokkal, — különösen a franczia zsoké meg a kép japán tagficzamitóval szemben. A müsor különben lehetőleg változatos. A tegnapelőtti müsor programmon kivüli fénypontjához azonban volna egy kis mondani valónk. Arról a fénypontról van ugyanis szó, hogy előadás közben az összes gázlámpák egyszerre kialudtak, s perczeken át valóságos egyiptomi sötétség uralkodott. Hogy már kit terhet itt inkább a felelősség, az igazgatót, vagy az ellenőrzést gyakorolni hivatott rendőrséget? nem tudhatni, de hogy egy ilyen zsufolt faalkotmányt, vészlámpa nélkül hagyni legalább is kedélyes valami, annyi bizonyos. Egy véletlen hirteleni tüzeset előfordulta alkalmával kegyetlen állapotok sülhetnének ám ki ebből a patriarkális könnyelmüségből.

Feltétlenül legelőnyösebben vásárlunk Angol, Olasz, Pichler és honi kalapokat, Carlsbadi czipőket, keztyü és harisnyákat, nyakkendőket fehérnemüeket stb. kizárólag Fábry Testvérek divatáru házában. Olaszi, Fő-utcza (Rimanóczy-ház) hol uri divatárukban legnagyobb választék van.

IRODALOM.

A katholikus Egyesületek vezetőinek s a katholikus egyesületi élet munkásainak figyelmébe be ajánljuk a következő müvet: *A Magyarországi Katholikus Egyesületek Evkönyve* az 1897. évre. Szerkesztette *Gyürky* Ödön a »Társulati Értesitő« felelős szerkesztője. Második évfolyam. Ára 50 kr. Nélkülözhetetlen tanácsadó mindazok részére, kik kath. egyesületeket akarnak alapitani vagy azok élén állanak. A munka tartalma a következő: I. A magyarországi kath. egyesületek jegyzéke. II. Utmutatás kath. egyesületek álakitására. Bevezetés. 1. Az alapszabályok. 2. Az alakuló közgyülés. 3. Az alapszabályok felterjesztése. 4. Az alapszabályok felterjesztése 5 Az a bizonyos 40 nap. III. Felvilágositások. IV. Utmutatás szövetkezetek alakitására és czégjegyzésére. V. Alapszabály-tervezetek. VI. Utmutatás a kath. egyesületek vezetésére. VII. Az egyletek vezetőinek figyelmébe. — Megrendelhető a szerzőnél: Budapest: VIII. ker., Pál-utcza 7. sz II. em. *Ugyane munka* szerzője szivesen küld mindenkinek kivánatra, a következő füzetekből ingyen: *1. Alapszabály-tervezet kath. munkás-egyesületek részére. 2. Katholikus Népkönyvtárak.* Utmutatás a kath. népkönyvtárak felállitására. berendezésére és kezelésére.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet gyülése. Meghivó. A »Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi o k t ó b e r hó 20-ik napján d. u. fél 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi gyülésre meghivni. Nagyvárad, 1897 október hó 15-én. Özv. Báró Gerliczy Félixné elnöknő.

Régészeti társulat ülése. A biharmegyei régészeti és történelmi társulat választmánya ma, október hó 17-én délelőtt 11 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart.

SPORT.

Vivó-verseny Nagyváradon. Br. *Chappon* Samu helybeli vivómester a jövő év április 2-án fogja huszonöt éves vivó mesteri jubileumát ünnepelni s erre az alkalomra egy nagyobb szabásu vivó-versenyt szándékozik rendezni, a melyen az egész ország nevezetesebb vivói részt fognak venni. A vivó-versenyre már sokan megigérték részvételöket.

MULATSÁG.

Kolon-estèlyek. Sára Miklós kiváló tánczmester-tanitó már megnyitotta tánczisköláját. A Zöldfa szálloda nagy termében diszes társaság gyül össze a tanórákon s a fiatalság nagy buzgalommal igyekszik elsajátitani Terpsichore müvészetét. S á r a tánczmester azonkivül előkelő családoknál házi kolonok rendezését is elvállalja. Ajánljuk az előkelő közönségünk pártfogásába.

SZINHAZ ES MÜVESZET.

Játèkrend a magyar kir. operaházban 1897 október 18-tól 1897. október 24-ig. Hétfőn 18-án nincs előadás. Keddeu 19-én A zsidónő. Szerdán 20-án Jancsi és Juliska. Babatündér. Csütörtökön 21-én Maritta. A nappal és az éjjel. Pénteken nincs előadás. Ssombaton 23-án André Chénier. Vasárnap 24-én A navarrai leány. A piros czipő.

Igazságszolgáltatás.

A holnapi monstre tárgyalás. Érdekes ügygyel fog holnap foglalkozni a Debreczeni kir. törvényszék.

G a l l o v i t s Jenő, a nagyvárad volt munkatársa fog a törvényszék előtt állani hét párbajért.

Az ügy ösmeretes a váradi közönség előtt, mert azoknak legnagyobb része Váradon folyt le. A tárgyalásra hét vádlott van megidézve, a a klknek mindnek még van két- három párbaj ügye, ugy hogy a tanuk száma meghaladja a h e t v e n e t.

Az érdekesnek igérkező tárgyalásra váradról is sokanátutaznak Debreczenbe.

Bekisèrt gyujtogató. A tenkei kir. járásbirósági fogházban huzamosabb ideig ült P r a j e r László, a kit gyujtogatás büntettének vádja terhel, miután a járásbiróság vizsgálóbirója vele szemben az eljárást befejezte, átkisértette egy fogházőrrel a tenkei fogházból a kir. ügyészség fogházába.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

2962. Kasnyik János hamis eskü.
3024. Sarkadi József becsületsértés.
3027. Diószegi László becsületsértés.
3183. Kis Virág becsületsértés.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

2288. Nagy Ferencz testi sértés.
2310. Palkó Tódor testi sértés.
2311. Kathy Gyorgye testi sértés.
2387. Czonka Gergely s. t. magánlak sértés.
2389. Kozma Gábor sulyos testi sértés.
2393. Pinczés Miklós lopás.
2475. Bordély István s. t. lopás.
2476. Morár György sulyos testi sértés.
2378. Ungor György lopás.
2519. Horváth László s. t. sulyos testi sértés.
2576. Megyaszai Sándor és neje lopás.
2607. Pribék Józsefné lopás.
2611. Farkas József lopás.
2612. Abrudán Flóra s. t. lopás.
2613. Implom József s. t. sulyos testi sértés.
2614. Borsos Sándor lopás.
2729. Balogh Sándor rágalmazás.
2756. Kolcz Gligor s. t. jogtalan elsajátitás.
2758. Szabó Jakab s. t. testi sértés.
2759. Broncz Tógyer testi sértés.

Előadó: *Fráter Imre.*

1665. Balla Péter s. t. — Balla Mihály.
1673. Lovassy József — Lovassy István s. t.
2159. Haltke s. t. czég — Pollák Frigyes.
2101. Serbán Anakume — Dán Tógyer.
2112. Román Gyorgy — Nagy Jenő.
2126. Londvai Mátyás — Arany Salamon.
2172. Pál Károly — Mészáros Imre.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

1732. Buf Szimeon s. t. — Buf Petrina s. t.
1742. Biharmegye árvaszéke — Hajdu Sándorné s. t.
1763. Buka Tógyerné — Zsurzsa Mihály.
2128. Szücs Lajosnè — özv. Dobozy Miklósné.
2130. Steiner Lina — Frünzli Katalin.

Előadó: *Marienescu Athanáz.*

2129. Biharmegye árvaszéke — Szent-Jobb község.
2146. Király Viktor — Popovits Pál.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

1672. Mogyorós János és — Dunkel Auguszta — Dunket Ferencz s. t.
2110. Sápi Istvándé — Schulsz János.
2112. Gazdasági és ipar bank Weisz József.
2120. Nagyváradi tkptr. Csanak Jenő.

Előadó: *Bocz Géza.*

2075. Kohn Lajos — Venner Mari s. t.
2111. Vallerotein Fülöp — Schwarcz Jónás.
2157. Viktoria tkptr. Vineczán Emilia.
2082. Rittermann Simon — Blaga Nucz s. t.
2147. Biharmegyei kers. ipar és termény bank — Marosi Józefa s. t.
2164. Tóth József s. t. Putaris Mila.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1984. Arad m. alispánja — Szász Konstantin.
1994. Arad m. gyámptr. — Huj Szávu.
2047. Poplák Ignácz — Kohn Hermann.
2063. Lábas Gyulv — Sas Elemér.
2094. Érmelléki tkptr. — Fráter Petromella.
2077. Fischer M. — Zsulán Juon.
2083. Hegedüs Béla — Budai Géza.
2095. Hoffer és Schwarcz — özv. Böttger Jánosné s. t.

Előadó: *Molnár Géza.*

2882. Mocz Juon sulyos testi sértés.
2891. Özv. Drimbó Jánosné közoirat hamisisát.
2848. Weisz Ábrahám s. t. becsület sértés.
2859. Ruszkás György s. t. magánlak sértés.
2863. Pág Traján s. t. lopás.
2868. Sárközi Istvánné lopás.
2853. Bokor József sulyos testi sértés.
2855. Boján János sulyds testi sértés.

Előadó: *Erdély Endre.*

2620. Naczádi Mihály becsület sértés.
2694. Manye Miklós közcsend elleni kh.
2904. Ohrenstein Géza közbizt. elleni kh.
2915. Popa Kosztáu anyakönyvt kh.
2945. Botyis Flóare s. t. anyakönyvi kh.
3134. Munyelucz György és neje becsület sértés.
3139. Oláh István közcsend elleni kh.
2289. Zburcza Juon tulajdon ellevi kh.
3415. Czingagye Juon becsület sértés.
3466. Szentpétery Gyula közcsen ölleni kh.
3477. özvegy Turbucz Mihályné anyakönyvi kh.
3421. Toncza Petru s. t. közcsend elleni kh.

Tárgyalások a kir. törvényszéknél.

A hét folyamán a következő bünügyek kerülnek a törvényszéknél tárgyalás alá:

Hétfőn október 1-én.

Emberölés vétségével vádolt Nagy István és társa bünügye.

Tüzvészokozás vétségével vádolt Kiss János bünügye.

Sikasztás büntettével vádolt Láta Lőrincz bünügye.

Lopás büntetével vádolt B. ifj. Ékes József bünügye.

Sikkasztás vétségével vádolt Goldberger Ignácz bűnügye.

Szerda, október 20-én.

Gondatlanságból okozott sulyos testi sértés vétségével vádolt Magdás János bünügye.

Hatóság elleni erőszak büntettével vádolt Herczberger Károly bünügye.

Sulyos testi sértés büntettével vádolt Mos Szendrucz bünügye.

Lopás büntettével vádolt Ehrenfeld Mór bünügye.

Sulyos testi sértés büntettével vádolt Egri Jeremiás bünügye.

Pénteken október 22-én.

Sulyos testi sértés büntettével vádolt Szakál János és társai bünügye.

Hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége stbivel vádolt Moldován András bünügye.

Lopás büntettével vádolt Csóra Vaszali bünügye.

Lopás büntettével vádolt Gombos Péterné és társa bünügye.

Sulyos testi sértés büntettével vádolt Vlás Péter bünügye.

Hivatalos közlemény.

Mikor lehet adót befizetni.

Nagyváradváros adóhivatala részéről értesittetik az adófizető közönség, miszerint a polgármester urnak f. évi 2817 eln. sz. a. kelt rendelete folytán a városi adópénztár vasárnap és ünnepnapok kivételével d. e. 9 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 4 óráig vasárnap, és ünnepnapokon pedig d. e. 9 órától 10 óráig nyitva áll s ezen határidőkben fizetések elfogadtatnak.

Kelt Nagyváradon, 1897. október 16-án.

Bordé,
a. ü. tanácsos.

Jelentkezés a jövő évi sorozásra.

A véderőről szóló 1889. évi VI. t. cz. 35. szakasza értelmében felhivatnak mindazon hadkötelesek, kik az 1875., 1876. és 1877. évben Nagyváradon születtek, avagy itt illetőséggel birnak és Nagyváradon avagy idegen helyen tartózkodnak, ugyszintén a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségü állitáskötelesek is, hogy a jövő 1898-ik évben tartandó sorozásokhoz való összeirás czéljából, a folyó év november havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya előtt a hivatkozott törvény idézett §-ában foglalt szigoru büntetés terhe alatt, mulhatatlanul jelentkezzenek.

Egyszersmind figyelmeztetnek az állitáskötelesek:

1. Hogy a védtörvény 31., 32., 33. és 34. §§-aiban a papok, papjelöltek, papnövendékek, tanitók, tanitó-jelöltek, tanitóképezdei növendékek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, a családfentartókra és az egyévi önkéntességre vonatkozó kedvezmények valamelyike iránt netaláni igények érvényesitésére vonatkozó felszerelt kérvényeiket az 1898. év január vagy február havában Nagyvárad város katonai ügyosztályához, illetőleg idegenek az illetékes járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a sorozás napján a sorozó bizottsághoz nyujtsák be.

2. Hogy az illetőségi sorozójáráson kivül leendő állitás megengedése iránt a védt. ut. 27. §-a értelmében felszerelendő kérvényeik november havában a jelentkezés alkalmával nyujtandók be, a mikor is az 1. pontban jelzett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igények is érvényesithetők és igazolhatók. Igazolatlanul később benyujtott kérvények elutasittatnak.

Végül megjegyeztetik, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a védtörvényből eredő kötelességeknek elmulasztása jelen felhivásnak, vagy a véderőtörvényben foglalt kötelezettségeknek nem tudása által ki nem menthető és az ilyen kifogások a büntetés kiszabásánál figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1897. október hó 10. napján.

Darvassy Lajos
tanácsnok, katonai előadó.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: **ROVETTA G.** Ford:. **S. J.** 47.

Ramolini vállat vont, annak jeléül, hogy erről mit sem tud.

«De mégis — — megtörténhetnék?»

«Természetesen!»

«És ha valaki a gondolák ezen óriási tömege között elmerülne, felszinre kerülhetne ismét?»

«Bizonyára.»

Ramolini rövid feleletei nem voltak alkalmasak arra, hogy Praudinot megnyugtassák. De most az őrnagyot oly nyugodtnak látta, erőt vett magán és megkisérelte gondtalannak látszani, a mi azonban nem igen sikerült neki.

Még egy körülmény volt, a mi Praudino félelmét nem kevésbé növelte. — A mint ugyanis tovább haladtak, nagy cseppekben kezdett esni az eső.

«Nem megmondtam, hogy esni fog?» mondá Cecilia. «De senki sem akar rám hallgatni és most ruháink tönkremennek!» És levette kalapját — egészen uj volt — és kendője alá dugta.

A lovag kinyitotta esernyőjét, de csak a maga számára és Ceciliát nem védte vele. Az őrnagy ámbár nem valami jól érezte magát a keskeny padon és folyvást ide-oda mozgolódott, udvariasabb volt Ramolininál és betakarta Elzát. Gegiot anyja Ariberti lábai közé dugta, a ki nem tehetvén egyebet, nyugodtan ázott.

A nehéz cseppek csakhamar sürübben estek, majd kissebb cseppekké váltak, míg végre az eső patakokban ömlött.

Most aztán a gondolák számtalan tömege a legélénkebb mozgásnak indult. Az emberek kendőket teritettek ki, zsebkendőiket tették kalapjaik fölé, esernyőiket nyitogatták, egy szóval a tolongás, lárma, fülsiketitő kiabálás nevelés általánossá vált, a mi fölött az ablakokban levő néző közönség pompásan mulatott és az örömtől tapsolt.

Prauoino bosszankodott, de feszülten figyelt a piros ruháju gondolásokra, kikről csepegett az eső és izzadság, s evezőikkel teljes erejükből dolgoztak.

«Hó! Hó!»

«Vigyázz!»

«Halló!»

«Hej! ha most a vizbe esnénk!» mondá Praudino a lovaghoz.

«Előttem úgy tűnik fel, mintha már benne volnánk.»

Az őrnagy egészen megmerevedett és hasztalanul kisérte meg lábait kinyujtani; Gegió egészen az Ariberti nadrágjához törülgette orrát, miközben anyja ismételten kijelentette, hogy neki elég volt az esteli hüvösségből és az efféle kirándulásokban ő soha többé nem vesz részt.

A gondolák minduntalan egymáshoz ütődtek és csak nagy fáradsággal haladhattak előre.

«Fordulj egy kissé balra, hogy előre mehessek!» kiáltá a Praudinóék gondolájának elején ülő ember a másiknak, a kivel közvetlenül egymás mellett haladtak.

«Maradj te vissza, hogy én mehessek előre!»

«Siess!»

«Dühössé akarsz tenni? Jaj lessz neked!»

«Mindjárt felforditlak!»

Eközben a két gondola úgy egymáshoz ütődött, hogy csak úgy recsegtek, de a Praudinóéké visszamaradt.

«Eredj a pokolba!»

Eredj te gazember!»

Praudinóék gondoiása ezen szavakra, mint egy őrült ugrott fel, felkapta evezőjét és nem hallgatva az őrnagy csillapitó szavaira, teljes erejéből kiabált:

«Te hitvány, csirkefogó! Megállj csak, holnap összetörlek!»

«Megverik, agyonütik egymást!» kiáltá Praudino, nem is véve észre, hogy a gondolák már szétváltak.

A nők is nyugtalanok voltak. Csak az őrnagy maradt komoly, figyelmes, Ramolini pedig mosolyogva rázta fejét.

«Kitöröm a nyakadat!»

«Eredj, te gazember!»

«Kiverem a fogadat!»

Most már nem verődtek össze a gondolák, hanem nyilsebessen haladtak előre egymás mellett. A gallegiante félig kialudt lámpáival elveszett a lagunák között és az ég eme kis tréfa után ismét tiszta, fényes lett.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A főrendiház hódolata.

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) A főrendiház szerdán hódoló felirat tárgyában ülést tart.

Muravieff-szobor alapkőletétele.

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) Tegnap délben tették le Wilnában a Muravieff grófnak emelt szobor alapkövét. A papság, a hatóságok fejei és Muravieff rokonai voltak jelen az ünnepélyen. A külügyminiszter Wiesbadenből üdvözlő táviratott küldött.

Változások a budapesti sajtó körében.

Budapest, okt. 16. (Saját tud. távirata.) A budapesti sajtó körében tömeges változás lesz a közel jövőben. Lapok alakulnak és lapok szünnek meg. E változások elég érdekesek, de legérdekesebb közöttük a kormány félhivatalosainak a Magyar Ujságnak és Nemzetnek részleges fuziója. A »Nemzet« esti lapja t. i. meg fog szünni, de helyébe a »Magyar Ujság lép, mely eddig reggel jelent meg. A »Magyar Ujság« munkatársainak már fel is mondottak és csak felerészben akczeptálták a munkatársakat és ott esti lappá alakuló Magyar Ujsághoz. Általában el van terjedve az a hir, hogy a Függetlenség már csak kevés ideig fog megjelenni, sőt a Szabad Szó élete is csak napokhoz van füzve.

Ellenben uj lapok is alakultak és alakulnak az utóbbi napokban. Kleine Journal czim alatt 1 kros német esti lap indult meg. Megjelen még Reggeli Ujság czimü ingyenes lap is, melynek czélja ismeretlen. November 15-én fog megjelenni Mikszáth lapja, az Országos Hirlap, a melyet 2 krajczáros szabadelvü reggeli lapnak terveznek.

A német császár és a czár találkozása.

Budapest, okt. 16. (Saját tud. távir.) Vilmos találkozni fog a czárral Frigyes császár szobrának leleplezésénél.

Pestmegye diszgyülése.

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) Pestmegye ma diszgyülést tartott annak emlékére, hogy Ferencz József ötven év előtt mint főherczeg Ferdinánd kir. biztosa Pestmegye örökös főispánjává avatta István főherczeget. Minden jelenvolt diszmagyarban jelent meg az ülésen; részt vettek Darányi és Fejérváry miniszterek és Császka érsek is.

Londonderry lord lemondásához.

Budapest, okt. 16. (Saj. tud. táv.) A konzervativ egyesületek északi szövetségének gyülésén Londonderry lord, a szövetség elnöke beadta lemondását, amit azzal okolt meg, hogy nem ért egyet Chamberlainnek a kabinet belpolitikájára gyakorolt aggasztó befolyásával, kiváltképen a munkások kártalanitásának kérdésében. A gyülés hozzájárult Londonderry álláspontjához, mire ez visszavonta lemondását.

Szocziálisták-e a tanitók?

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) Közelebbről a napilapokat az a hir járta be, hogy »egy nehány tanitó« aláirással a tanitók között egy körlevelet köröztet-

nek, a melyben a tanitókat szoczialista szervezkedésre szólitják fel és hogy a magyar tanitók között erős szocziálista áramlat van keletkezőben. A szocziálista »Népszava« erről czikket irva, közölte is azon állitólagos emlékiratot, melyet a szocziálista tanitók közelebbről összeülendő kongresszusa fog saját programmjaképen a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszteni. E hireszlelések — mint illetékes források alapján közölhetjük, — teljesen légből kapottak. A tanitók körében ez ideig semmiféle szocziálista mozgalomnak még csak nyoma sincs. Az egész »Népszava» S . . . . . nevü munkatársának, a ki állitólag tanitó volt, de most egyetemi hallgató, czélzatos koholmánya. E hireket azért terjeszti, hogy a szoczialista mozgalmak iránt érdeklődő egyetemi hallgatók előtt azok buzditására demonstrálja, hogy a szocziál-demokrata eszmék már az értelmiség más osztályaiba is beszivárogtak.

Lagos megszàllása.

Budapest, okt. 16. (Saj. tud. táv.) A Retuer ügynökség jelenti: A brit haderők, melyeket a sziget belsejébe küldtek, az észak-nyugati határon különböző pontokat megszállottak. A francziák látszólag Bussa felé vonultak vissza.

A Fülöp szigeti felkelés.

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) A Corres czimü lap megerősiti azt a hirt, hogy a Fülöp-szigteken megbeszélések folynak Primo de Rivera tábornok és Agninaldo között. A felkelők kiterjedt amnesztiát követelnek.

Londoni kereskedők memoranduma.

Budapest, okt. 16. (Saj. tud. táv.) A city legtekintélyesebb kereskedői által aláirt emlékiratot, a mely az arany-standard fentartását követeli, átadták a kincstár lordjának. A kanadai bank is küldött hasonló emlékiratot, a melyben tiltakozik az elllen, hogy az angol bank tartalékának egy részét ezüstben tartsa.

A Londoni gépmunkàs-sztrájk.

Budapest, október 16. (Saj. tud. táv.) A mult éjjel tartott meetingen a kazánkovácsok elvetették azt a megállapodást, amelyet tegnep az Uniónisták végrehajtó bizottsága a hajójavitó mühelyek tulajdonosaival kötött. Ennek folytán ma több londoni czég gépmunkásai és kazánkovácsai kimondták a sztrájkot. Chambestain államtitkár kijelenttette, hogy nem hajlandó a gépipari sztrájk kérdésébe beleavatkozni, mert a hivatlan közbenjárás csak káros hatással lehetne.

KÖZGAZDASÁG.

A »Hunyady«-malom közgyülèse. A szomoru sorsra jutott Hunyady-malom ipar részvénytársaság ez év tavaszán beszüntette az üzemet s kimondotta a felszámolást. A csődöt azonban elakarván kerülni, utasitották a felszámolókat, hogy a tartozás teljes összegeért értékesitsék kéz alatt, vagy árverés utján a malomtelepeket. Az eladás nem sikerült s a felszámolók leteszik mandátumukat. E tárgyban ma, vasárnap délelőtt 10 órakor közgyülést tart a részvénytársaság s határoznak a malomtelepek sorsa felett. Valószinüleg a hitelezők elárvereztetik a telepeket.

TŐZSDE.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Buzában az irányzat szilárd volt és 15,000 mm. forgalom mellett árak változatlanul jegyeznek.

Határidők.

Budapest, okt. 16.

Buza őszre	12.23
Buza tavaszra	11.89
Tengeri	5.17
» októberre	4.46
Rozs őszre	8.46
Zab őszre	6.05

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, okt. 16.

Osztrák hitel	352.80
Magyar hitel	386.—
Államvasut	333.50
Rimamurányi	254.50
Villamos vasut	290.—
Salgótarjáni	616.—
Budapest közuti	390.—
Magyar leszámitoló	256.—
Magyar jelzálog	274.50

Bécs. okt. 16.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	352.75
Magyar hitel	388.25
Államvasut	333.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. október 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.75
Magyar koronajáradék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.50
Ialmé-ési jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészvény	955.—
Magyar hitelbank részvény	387.25
Osztrák hitelintézeti részvény	353.60
Páris vista	334.—
20 márkás arany	952.—
Német birod lmi márka	58.80
London viste	119.75
Páris vista	47.52½
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Köszönet-nyilvánitás.

Vilmos Ferencz neunkircheni (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak, — a köszvény és csuz elleni vértisztitó thea feltalálójának.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy **Vilmos** neunkircheni gyógyszerész urnak, azon szolgálatért, melyet nekem kinos csuz bántalmaim alkalmából vértisztitó theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánitsam; de egyuttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kinos bántalmakban szenvednek, erre a kitünő hatásu theára felhivjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelitőleg is ecsetelhessem átélt szörnyü fájdalmaimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagjaimat gyötörlék s melyekre hasztalan kerestem gyógyirt s könnyebbülést a bádeni kénes fürdőkben. Éjeken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arczomról eltünt az életkedv, de eltünt testi erőm is. És a fentebb emlitett thea 4 heti használata után nemcsak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaimtól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződésem alapján merem állitani, hogy mindazok, kik hasonló kinos betegségükben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: **Vilmos Ferencz** urat.

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagyné,
szül. *Buts hin grófnő.*

307 2—12

A lovarda 120 légszesz lánggal világittatik.

Saját zenekar.

Özv. ENDERS MARIA
lovardája
a nagy-piacz téren.

Külön e czélra épült minden kellemetlen idő ellen védett, csinosan berendezettt műlovardámban **ma, vasárnap és mindennap**

nagy előadás
válogatott műsorral.

Ma vasárnap
két nagy előadás.
Az elsőnek kezdete délután fél 4 órakor leszállitott helyárakkal.
Esteli előadás kezdete 8 órakor.
Záradékul:
Japán Chinai ünnepély
vagy **egy éj Titipu városában,** az egész személyzet által.

Holnap hétfőn:
nagy sport-előadás
válogatott müsorral. — Záradékul **itt először:**
JULIUS CAESAR.

316 1—0

A Szent László-nyomda részvénytársaságnál hirdetések felvétetnek a „TISZÁNTUL“ napilap részére.

1283—1897

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött birósági végrehajtó közhirré teszi, hogy a nagyváradi járásbiróságnak 1897 évi 1036 számu végzésével Dr. Schveiger Ede ügyvéd által képviselt Imrik Cornélia felperes részére Kajetán Ferencz alperes ellen 50 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 318 frtra becsült ingóságokra, a fentidézett járásbirósági 19687/97 számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Fő-u. és Hármas-u. 556 sz. házban leendő megtartására határidőül **1897 évi október hó 25-ik napjának délután 2** órája tüzetik ki, mikor a biróilag lefoglalt butorok s egyébb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, akik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégittetéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttnél vagy irásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyvárad, 1897. évi október hó 10. napján.

Csathó Jenő,
kir. bir. végrehajtó.

213 1—1.

18114 sz.
1897.

Nagyvárad város tanácsától.

Ajánlati felhivàs.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi szeptember 9-én 346/17742 sz. a. kelt határozata alapján Nagyvárad város területén épitendő

honvéd lovassági laktanya

épitési munkálatainak vállalatára a nyilvános pályázat ezennel kiiratik:

Az épitési hely közvetlen a »Vilmos főherczeg« laktanya mellett nyugat felé fekvő terület.

Az épitendő laktanyában a felsőbb helyen jóváhagyott épitési programm és általános tervezet szerint 3 lovas század számára elhelyezendő lesz:

1. Egy törzs épület.
2. Egy markotányos épület.
3. Egy legénységi épület.
4. Egy konyha és fürdőépület.
5. Három istálló legénységi lovaknak.
6. Egy kovács mühely.
7. Egy széna és szalma raktár épület.
8. Egy felszerelési raktár épulet.
9. Egy fáskamra szin.
10. Egy istálló beteg lovaknak.
11. Egy istálló gyanus lovaknak.
12. Egy szekérszin.
13. Egy fedett lovagló épület.
14. Külső munkák czime alatt vannak felvéve: a nyilt lovagló terek, torna helyiség, trágyatartók, hamu és szemét vermek, kutak, ültetvények, egy felálló hely rendezése, járdák mint összekötő utak, az egész kaszárnya terület feltöltése és kavicsolása összekötő utakkal, a tervek szerint szükséges keritès falak, vasrácsok, bejárati kapuk, deszka és léczkeritések, csatornázás, végül egy ut kiszélesitése illetve feltöltése a laktanya mellett az aradi uttól a Peczéig.

A vállalathoz nem tartoznak: a fedett lovagló épület fedelének vas szerkezete és a vizvezeték berendezésé.

Az összes épületek a butorzaton kivül teljesen berendezve kályhákkal, takarék tüzhelyekkel felszerelve állitandók elő. — A csatornázáshoz tartozó munkák a térvázlaton vannak kitüntetve.

Az épitésnél a vállalkozóval annak idejében megkötendő szerződésen kivül irányadók még.

1. A felsőbb helyen elfogadott épitési tervezet, továbbá az »Utmutatás« az ujonan épitendő laktanyák tervezésére.
2. A városi mérnöki hivatal által készitett tervek és épitési leirás.
3.) A városi mérnöki hivatal által készitett részletes költségelőirányzat.
4. Általános feltételeiek.
5. A különös feltételek.
6. A városi, egység árjegyzék, végül
7. Ezen ajánlati felhivásban kikötött feltételek.

Az épitési tervek, költségvetés, épitési leirás és egységi árjegyzékek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

A költségelőirányzat a vállalat általános és különleges feltételeit tartalmazó füzet és a városi egységárjegyzék a mérnöki hivatalban 15 frtért megszerezhető vagy az összeg előleges beküldése után postán is megküldetik.

A vállalati főbb feltételek a következők:

1. Az összes munkák egy fővállalatnak adatnak ki, egyes munkanemekre vagy részletekre ajánlatot tenni nem lehet.

2. Minden ajánlat tevő köteles bánatpénz fejében az ajánlatok benyujtására kitüzött határnapot megelőző nap déli 12 óráig 20000 frt azaz huszezer forintot készpénzben, vagy a törvényben megállapitott ovadékképes értékpapirokban a városi pénztárban letétként letenni s az erről nyert nyugták ajánlatához csatolni.

3. A bánatpénzt, az ajánlathoz csatolni nem szabad.

Az ajánlatok csakis a hivatalosan megállapitott, s a városi mérnöki hivatalnál dijnélkül kapható ajánlati űrlapon nyujtandó be.

Megjegyeztetik, hogy a benyujtandó ajánlatok közül azok, amelyekben határozottan kifejeztetik, hogy az egyes ipari munkákban a fővállalat érdekeinek sérelme nélkül — a helybeli iparosok is részeltetnek, különös figyelembe fognak vétetni.

Minden egyéb feltételek a fentebb emlitett feltét füzetben foglaltatnak.

Felhivatnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a bánatpénz letételét igazoló nyugtával és 50-kros bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb **folyó évi november hó 2-dik napjának d. e. 9 óráig** alólirt kezeihez annál is inkább nyujtsák be, mivel az ezen határidőn tul érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A beérkezett ajánlatok ugyancsak **1897. évi november hó 2-án d. e. 10 órakor** fognak a városi tenács által Dr. Bulyovszky József polgármester elnöklete alatt kiküldött laktanya épitési bizottság és az állandó árlejtési bizottsággal egyetemben felbontatni és nyilvánosan felolvastatni, mely eljárásnál az az ajánlattevök is jelen lehetnek.

A városi törvényhatósági bizottság azonban fenntartja magának a jogot, a beküldött ajánlatok közül tetszése szerint választani, esetleg a körülményekhez képest, uj pályázatot hirdetni vagy az épitésről lemondani

Kelt Nagyváradon, 1897. okt. hó 14-én.

Bulyovszky József.
polgármester.

Utolsó hét!!

PHOTOPLASTICUM

Fő-utcza, „Széchenyi“ szállodában.

Eredeti **üveg fényképek** kiállitása **48 változatban** melyek naponként váltakoznak.

Vasárnap október 17-én
SCHWEICZ,
Zürich, Genf, Luzern, Szent-Gotthard.

Hétfőn október 18-án
SCHWEICZ,
különösen Savoya. Fölmászás a Chammunithalról a Mont-Blanc legmagasabb csúcsáig.

Kedden október 19-én
A magas Tátra
és Pozsony.

Szerdán, október 20-án
HOLLANDIA.

Csütörtökön, október 21-én
II. Lajos bajor király
remek kastélyai.

Pénteken, október 22-én
SVÉD és NORVÉGIA.

Szombaton, október 23-án
A párisi világkiállitás
az 1889-ik évben.

Vasárnap, október 24-én
PÁRIS.

Nyitva naponként d. u. **5-től este 9-ig.**
Belépti dij **20 kr.**
Számos látogatást kér

313 1—2 ***Herb Ferencz.***

Hölgyek figyelmébe!

Tulhalmozott raktáromból

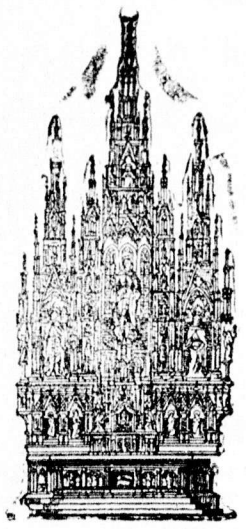
264 45—52

a csődtömegből vett áruk

bármily elfogadható áron eladatnak.

Markovits Mór parti-áru raktárában

Kert-utcza, Korona-kávéházzal szemben.

Mahlknecht Kristián

cs. kir. váltótörvényszékileg bejegyzett czég

St-Ulrich-Gröden, (Tyrol.)

Elvállalok mindennemü templomi **fa-munkákat, diszitéseket;** u. m. **oltárokat, szent-képeket,** és **szobrokat** mindenféle nagyságban és minőségben, **szent-sirokat, státiós képek, Krisztus képek faragványokban** stb. stb. mindenféle

templomi felszereléseket

olcsó s a legszebb kivitelben szállitok; a fa-faragászatban utólérhetetlen müvészies kivitelü készitményeimért több oldalról **kitüntető ajánló** leveleket kaptam.

Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küldök.

Ajánlatok:

T. Mahlknecht Krisztián urnak! A »Lourdesi Mária« szobrot sértetlen állapotban kaptam meg. A müvészies kivitelü mű általános tetszést aratott. Gratulálok önnek azon sok és szép nyilatkozatokért, melyeket a mü megtekintői előttem tettek. Müvészies kivitelü munkájáért solid solcsó árért csak mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom.

Tisztelettel: *Janics Ferencz,* plebános (Bars-Letér.

Tisztelt Ur! A küldött két szoborért, hogy azok oly távoli uton sértetenül megérkeztek, de szép kiállitásukért köszönetem kell nyilvánitani Valóban mindenki meg van elégedve »Jézus szent szive« és »Lourdesi Mária« gyönyörü kivitelü szobraival.

Kiváló tisztelettel *Wohlmuth Ferencz,* lelkész Császár (Magyarország.)

Kiadó lakás

Áldás-utcza 294. számu, egy emeletes háznál **egy földszinti utczai lakás,** mely 6 szoba és mellékhelyiségekből áll, **1898. évi május 1-től kezdve kiadó.** Ugyanott az udvarban **egy földszinti lakás,** mely 2 szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekből áll **folyó évi november 1-től kezdve kiadó.**

Értekezhetni **Sztarill Ferencz** tulajdonossal.

Csemege és Gyógyméz.

A Szt.-László-nyomda közelében kapható 3 kilós edényekben **pergetett legtisztább méz kilónként 50 krjával.**

Czim: a kiadóhivatalban. 311 2—2

Eredeti angol és olasz kalapok.

FELHIVÁS!

A közeledő őszi idényre megérkeztek a *legujabb divatú*

kalap-, czipő- és uri-divatczikkek

melyek kizárólag

jó minőségben

és rendkivül

olcsó árban csakis

„Reichard áruházában“

Nagyvárad, Fő-utcza, Orsolya zárda épület szerezhetők be. 230—22—25

Nyakkendőkben folytonos ujdonságok.

A marbúrgi czipő gyár egyedüli főraktára.

1897–1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **szines** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusitom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

224—29—50

Aurora legujabb gallérformáju őszi felöltő	—			6 frttól	kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	—	—	—	1 frttól	,,
Dora jó őszi kabát	—	—	—	4 frttól	,,
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—			9 frttól	,,
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—			6.25	,,
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—			11 frttól	,,
Carla gyönyörü szőrme gallér	—	—	—	9.50	,,
Carla hosszu szőrme gallér	—	—	—	18 frttól	,,
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	—			22 krtól	,,
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—			65 krtól	,,
Jászay kitünő 120 széles női posztók	—			70 krtól	,,
Házi vászon női fehérnemünek való 1 vég	—			6.85 kr	
Creas vászon női fehérnemünek való 1 vég	—			4.40 kr	
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—			2.70 kr	
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábravalónak való $^{9}/_{8}$ széles egy vég 30 rőf	—			5.90 kr	

Szőnyeg, paplan, matrácz, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérnemüek, **verseny nélküli olcsó árban.**

☛ Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve. ☚

TELEFON!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

NÁDOR L. és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb

vizhatlan gráczi PICHLER-kalapokat.

Legnagyobb raktár olasz, angol és PLESS-kalapokban.

Valódi prágai férfi és női bőrkeztyük, angol kötött keztyük.

Férfi- és fiu fehérnemüek, legujabb nyakkendők.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák,

esőernyők, sétabotok,

valódi email ing- és kézelő gombok,

harisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

A LEGNAGYOBB

czipő- és csizma-raktár.

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivitelben a legjutányosabban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria **vizhatlan csizmák**

és legnagyobb raktár Galloschni és bőr Camaschnikban.

Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint

308 4—10

a leggyorsabban készittetnek.

TELEFON!

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.